

ня каталогів, що, як вже зазначалося, є одним з основних напрямків роботи Центру Довженка.

Велику цінність являють архіви відомих кінематографістів, таких як Ф. Соболев, Є. Загданський, В. Ілляшенко, А. Жукова і Г. Журов. Перлиною архівних фондів є два автографи Олександра Довженка, передані у Центр В. Ляховицьким, другим режисером фільма Довженка «Життя в цвіту» і музичним редактором газети «Культура і життя» М. І. Головащенко. Важливою складовою майбутнього Музею кіно на базі Центру Довженка стане фонд кінотехніки і предметів кінотовиробництва. Фонд було започатковано такими унікальними речами, як Кіноапарат «Дебрі» 1938 р. та кінопроектор «Кодак» повоєнного виробництва, що належали В. Авраменку.

У планах Центру Довженка створення віртуального архіву – «Відкритий архів українського медіамистецтва», що включатиме в себе відео, фото і текстові інформації, які будуть постійно поновлюватись. Зберігаючи і збільшуючи національний фільмофонд Національний центр Олександра Довженка відіграє значну роль у популяризації вітчизняного кіно, бере активну участь у фестивальному житті. Але найбільшій уваги заслуговує діяльність Центру Довженка як архівної установи, як зберігача особистих архівів кінематографістів. Упорядкування і ретельне вивчення цих архівних матеріалів сприятимуть поглибленню наших знань про кінопроцеси, що мали місце в національному кіно України.

Summary. Maintenance and replenishment of the archives becomes one of the important tasks of the cinema studies. In the Soviet times, the usual practice was to hide or even destroy the important documents, which enlightened the different aspects of the cinema process. Those films which did not respond to the ideological party lines were shelved or ruined. Olexandr Dozhenko's National Centre is responsible for the renovation of the Ukraine's cinema history lost pages.

Антоніна Дубрівна
доцент КНУТіД

Інтерпретація української традиційної орнаментики як форми абстрактної знаковості в контексті розвитку абстрактного мистецтва України

Абстрактне мистецтво України має глибокий історичний базис та демонструє поступовий еволюційний розвиток абстрактних символів та елементів. Відправною точкою його формування є стародавнє образотворче мистецтво, проявлене в геометричній абстрак-

тній знаковості палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту – першооснові людської зображувальної діяльності, що відображає світоглядні поняття людей первісної доби. За часів найдавнішого періоду історії України було створено конгломерат елементів, форм, композиційних мотивів, образів, які слугували вираженням ставлення до навколишнього світу та усвідомленням, через творчу реалізацію, присутності в ньому особистості людини. Прадавня зображувальна атрибутика наочно демонструє символи та знаки – специфічну форму самовираження людини та засіб трансляції інформації. Цей художній арсенал становить основу орнаментики – складної естетичної системи етнічної та соціальної ідентифікації, що знайшла свій подальший розвиток в декоративно-прикладному мистецтві української народної художньої культури.

У системі комплексного дослідження витоків та розвитку абстрактної знаковості виділяємо феномен народної орнаментальної культури – втілення духовного змісту та мистецької ідентифікації української нації, який демонструє еволюцію абстрактного мислення та закладає, нарівні з стародавньою образотворчою культурою, фундамент українського абстрактного мистецтва. Українська орнаментальна культура – масштабний художній компонент декоративно-прикладного мистецтва, що проявлений у різних формах народної творчості: ткацтві, килимарстві, вишиванні, художній обробці дерева, кераміці, гутництві, писанкарстві, художньому розписі, витинанні та лозоплетінні.

Геометричний орнаментальний стиль – найбільш архаїчний стиль орнаментальної культури, демонструє собою антропогенетичну програму самовдосконалювання та наочну систему осмислення людиною процесу життя, пронесену через всю історію культури та соціального розвитку суспільства. Орнаменти української народної художньої культури зберігають давні геометричні ознаки. Для дослідження української традиційної орнаментики як форми абстрактної знаковості в контексті формування абстрактного мистецтва України було обрано, з різноманіття орнаментальної культури, вишивку та писанку – видів народної творчості, що широко репрезентують багатство традиційних елементів. Особливо це притаманно вишивкам та писанкам з архаїчним червоно-білим колоритом, що належать етнокультурному регіону Полісся та поліхромній орнаментиці ткацтва, вишивкам та писанкам західних областей України (Івано-Франківська обл., Чернівецька обл., Закарпатська обл.).

Дослідження української традиційної орнаментики проводилось в фондах та експозиції Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» та Національному музеї українського

народного декоративного мистецтва. Було вивчено писанки та вишивки західних областей України та етнокультурних регіонів Полісся й Поділля. Вибір даної секції експонатів зумовлений специфікою орнаментики, яка проявлена в геометричній знаковості, що за своєю формальною характеристикою є абстрактною.

Геометрична орнаментика української народної художньої культури має прямий зв'язок, за рахунок формального аспекту, з абстрактною знаковістю, що дає підстави для вивчення тенденцій її розвитку з метою інтерпретації, як одного з головних компонентів в контексті аналізу історичних та культурних передумов виникнення, формування та розвитку абстрактного мистецтва України.

Summary. Abstract art Ukraine has deep historical basis and shows the gradual evolution of abstract symbols and elements. In a comprehensive study system leaks and signs of abstract ornamental highlight the phenomenon of popular culture – the embodiment of spiritual content and artistic identification of the Ukrainian nation, which shows the evolution of abstract thinking and provides, along with ancient pictorial culture, Ukrainian foundation for abstract art. Ornaments Ukrainian folk art culture has a direct connection through the formal aspect of abstract symbolic, giving reasons for studying trends in its development to interpretation as one of the main components in the analysis of historical and cultural prerequisites of formation and development of the abstract art of Ukraine.

Наталія Жукова

доктор культурології, доцент,
завідуюча відділом етнокультурології та культурної антропології
Інституту культурології НАМ України

«Новий роман»: у пошуках втраченої реальності

Починаючи з 50-х років ХХ століття актуалізується проблема «людина – суспільство», всередині якої особливої гостроти набувало питання про співвідношення політичної відповідальності і відповідальності творчої, питання про свободу совісті та свободу творчості. Митці все частіше починають акцентувати увагу на тому, що людина у сучасному світі зводиться до тієї функції, яку вона виконує в суспільстві, і що важливішою і суттєвішою є сама ця функція, а не особистість як її носій. Людина перетворюється у гвинтик соціального механізму, що приписує форму поведінки, мислення, які, у свою чергу, обумовлюються функцією, яку той чи інший індивід виконує. Це перетворює суб'єкта в об'єкт діяльності, примушуючи